

Odběratelů plynu ubývá, provoz sítě přestává vycházet. Připravte se na odpojení, varují plynaři v Německu

[Jan Brož](#)

Někteří lidé v bavorském Augsburgu dostali v poslední době neradostný dopis. Provozovatel místní plynárenské distribuce, městská firma Stadtwerke Augsburg, obyvatele informoval, že je od plynu odpojí. Nejde přitom o neplatiče. Distributorovi se zkrátka provoz a údržba trubek už nevyplatí.

Augsburg je zatím jediným německým městem, kde k něčemu podobnému dochází. [Podle deníku Handelsblatt, který o dopisu informoval](#), odpojí navíc Stadtwerke plyn až za deset let. Domácnosti tak budou mít dostatek času se připravit a zajistit si energii jinak. Německá vláda si však chystá půdu na to, že k vynucenému ukončení dodávek plynu bude v budoucnosti docházet v mnohem masovějším měřítku. A to z příčin, které lze snadno identifikovat i v českém plynárenství.

Zemní plyn je stejně jako uhlí fosilní palivo, byť se zhruba polovičními emisemi. A i když ze střednědobého hlediska má ještě v energetice sehrát významnou roli, z dlouhodobého se s ním nepočítá. Německo chce být do roku 2045 zcela klimaticky neutrální, Česko podle nově [aktualizované Státní energetické koncepce](#) cílí do roku 2050 na snížení podílu plynu na primární energetické spotřebě ze současných 20 procent na sedm. Aby se podařilo cíle naplnit, bude muset minimálně část „plynových“ domácností přejít výrazně dříve na jiné energie, například elektřinu a tepelná čerpadla.

Odchod části odběratelů plynu pak vyvolá „vodárenský efekt“, kdy menší počet zbylých odběrných míst bude muset financovat provoz stále stejně robustních trubek. Je tak možné, že provoz některých takových sítí přestane ekonomicky vycházet, jako se to už dnes děje v Augsburgu.

Spolková vláda se na to připravuje, tamní ministerstvo hospodářství vypracovalo dokument, který do roku 2045 počítá s demontáží nemalé části plynárenské distribuce. „Plynárenské distribuční sítě pro současné zásobování zemním plynem nebudou v současné podobě a rozsahu potřeba,“ [citovala média z dokumentu](#). Resort počítá, že domácnosti přejdou zčásti na centrální zásobování teplem, zčásti na tepelná čerpadla.

Pro další existenci plynovodů bude přitom rozhodující, zda se je vyplatí „upgradovat“ na přepravu vodíku. To se však týká spíš průmyslu a větších odběratelů. To, že by se vodíkem ve velkém vytápěly přímo domácnosti, si nemyslí ani německá vláda, která jinak projevuje nadšení pro cokoliv, co s H_2 byť jen vzdáleně souvisí.

Situace v Německu se přitom příliš neliší do toho, k čemu dochází i v tuzemském plynárenství – tedy k dobrovolnému exodu části odběratelů. To znamená přenos vyšší zátěže za údržbu sítě na ty ostatní.

Když [polostátní ČEZ nedávno oznamoval koupi největšího distributora plynu GasNet](#), uváděl, že na jeho síť je napojeno 2,3 milionu odběrných míst. To je jistě akceptovatelné zaokrouhlení. Pokud bychom však chtěli být přesní, tak jde o stav k roku 2015. Podle poslední zveřejněné výroční zprávy za rok 2022 měl GasNet o 50 tisíc odběrných míst méně, přičemž

31 tisíc z toho se odpojilo jen v posledním uváděném roce.

Rok 2022 byl krizový, když cena plynu vystřelila do extrémů a nevědělo se, zda ho do budoucna bude dostatek. To mnoho domácností přimělo k investici do neplynových technologií. Třeba prodeje tepelných čerpadel [vzrostly podle dat ministerstva průmyslu na dvojnásobek](#).

K méně razantnímu, ovšem kontinuálnímu úbytku odběrných míst docházelo ale i v letech před krizí. „Pro hodně odběrných míst, která měla spotřebu plynu pouze pro vaření, to přestalo dávat ekonomický smysl. Cenu plynu totiž tvoří nejen spotřeba, ale i stálý poplatek. Ten je často nad sto korunami za měsíc,“ vysvětluje Jiří Gavor z poradenské společnosti ENA, proč některé domácnosti začaly vařit raději na elektřině. Očekává se přitom, že trend bude pokračovat, spotřeba plynu v domácnostech půjde dál dolů a vodárenský efekt v plynárenství bude sílit i v Česku.

Pro GasNet a nového vlastníka ČEZ to z byznysového hlediska nepředstavuje problém. Úbytek malých zákazníků vykompenzuje připojení nových velkoodběratelů v čele s připravovanými paroplynovými elektrárnami. „Úbytek odběrných míst připojených k síti GasNet nepovažujeme za velké riziko. Tento úbytek bude více než kompenzován nárůstem poptávky po plynu ze strany velkých odběratelů. Nárůst nastane především u tepláren při odchodu od spalování uhlí. My sami připravujeme takové projekty v každé z našich uhelných lokalit,“ reagoval mluvčí ČEZ Ladislav Kříž.

S tím souhlasí i Gavor, podle kterého mohou zisky plynoucí od velkoodběratelů sloužit ke krytí některých méně výnosných částí distribuční infrastruktury s nižší počtem odběrných míst. Jak uvádí Kříž, ve vzdálenější budoucnosti pak nahradí zemní plyn vodík případně jiné bezemisní plyny. Otázkou je, zda se investice do přestavby na přepravu vodíku vyplatí u úplně všech trubek. Vláda v Berlíně o tom přesvědčena není.